

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za 6 mjeseci K 6. — Za Šibenik na godinu donašanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 12 para peti redak ili po pogodbi. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Za hrvatsku državu.

Od kada povjest spominje predjele koje danas zovemo Banovinom, Slavonijom, Istrom, Dalmacijom, Bosnom, Hercegovinom te slovenskim zemljama, zna se, da je sudbina svih tih zemalja ukupno bila u razna doba jednaka; da su naime sve one po prirodi i po položaju sačinjavale jednu geografsku cjelinu tako da su ih podneblja, tlo, sudbina stanovnika, zajedničke potrebe ujedinjivale i onda kad su bile različitim upravama podvrgnute.

Tako je bilo za vrijeme gospodstva rimskoga, tako za narodne hrvatske dinastije, tako za gospodstvo dinastije ugarske, isto tako i onda, kada su Paližne i Tvrdko htjeli ove zemlje politički osloboditi, tako napokon za Petra Zrinskoga, za Napoleona, za naših Ilirija, pa i u najnovije doba drugačije ne može da bude, jer sve ove zemlje spadaju skupa i po položaju i po zajedničkim potrebama pučanstva.

Za cijelo vrijeme prošlosti zajedništvo svih ovih zemalja zastupalo je ono pučanstvo koje je obitavao središte istih, od Cetine do Siska i Zagreba, tako da je dobar dio današnje Dalmacije, Bosne i Banovine sačinjavalo srčiku države Hrvatske i to do nedavnih doba pače i istim nazivom: Hrvatske.

Plemstvo t. j. politički narod onih doba malo po malo je pred Turčinom i Mlečićem moralo seliti na sjever, gdje je također i svoju državu misao zaklonilo. To zaklonište jest današnja Banovina, odakle se u novije doba opet javlja politička misao zajedništva svih spomenutih zemalja po istovjetnosti jezika, pučanstva i potrebama kulturnim i ekonomičnim.

Ova misao četrdesetih godina prošlog stoljeća javlja se pod imenom Ilirizma, a šestdesetih pod narodnim imenom hrvatskim. Te misli bile su u svom zamatku više kulturne naravi, a prava politička dioba u našem pučanstvu prema raznim političkim mislima počinje tek početkom šesdesetih godina.

Tih godina imademo u našem političkom životu tri glavne misli: ugarsku, austrijsku i hrvatsku. Ove tri glavne misli protežu se preko raznih stranaka sve do u naše doba.

Ovim trima imade se nadodati i političku misao srbsku, a u njeju predjelima, kao u Istri i talijansku.

Dakle mi vidimo i u naše doba ono pojavljenje, koje traje od kad pamti povjest, da se na našem zemljištu naime pojavlja upliv sjevera, zapada i istoka u sukobu sa domaćim hrvatskim težnjama.

I ne poznavajući nikakva načela, koja razne stranke pripovijedaju, morali bi kazati, da u nas imade svih tih tudjinskih stranaka, koje hoće da nadvladaju domaće ili da ih upotrebe u svoje osobite svrhe. Na koji način to one poizjavuju, pitanje je koje ne treba rješavati, kad se zna da kod nas imade pet, šest raznih tudjinskih uprava. Prema tomu sve one stranke, koje se prilagođuju tim raznim upravama služe njihovim svrhama i njihovom su orudje.

Prilagodjivati se tudjinskim upravama može se na razne načine, a najobličniji je onaj, gdje se traže promaknuća, odklivanjanja, razne male pogodnosti pojedinim osobama, pojedinom mjestu, okolišu i slično. Takovo prilagodjivanje izvrgava se u borbu osobnu, mjestnu, čak i pokrajinsku, a svršava najvećim mogućim nastojanjem, da se ovakove političke stranke bore, kako će najlakše dobiti vlasti iz ruku tudjinskih.

Nu i kad koja stranka tu vlast dobije, nije za narod dobila ništa, jer tudjinac, čim vidi da mu ta stranka postaje neprilicna, otmilje joj vlast i daje ju drugoj stranci, drugim ljudima. I tako to ide napred. Politička borba znači prosjačenje vlasti iz ruku tudjinskih, znači uništavanje narodne radnje, razdvajanje neprestano narodnih sila na uhar tudjinskoga gospodstva.

Protiv ovomu načinu političke borbe, koja jača tudjina, a slabi obću narodnu misao oslobodjenja i samoudržavanja i vladanja, stranka prava je postavila za načelo političko, da se imademo svi ujediniti ne radi pojedinih staleških ili osobnih, mjestnih ili pokrajinskih va-

ravih probitaka, nego da imademo svi nastojati kako ćemo svi ukupno sve nas osloboditi, ujediniti i sami nad sobom vladati.

Cilj stranke prava je dakle sve ove zemlje ujediniti tako da ujedinen narod izbire i daje sam sebi svoju vladu, a ne da ju prosi od jednog ili drugog tudjina. Stranka prava je dakle po cilju svome, po naravi svojoj državotvorna stranka. Ona može pod barjak svoj okupiti sve staleže, sve vjere, sve struje, a samo ne može nijednu tudjinsku misao političkog gospodstva nad našim narodom.

Tko hoće cilj treba da uzme i sredstva. Stranka koja hoće državu hrvatsku treba da u sebi predstavlja tu državu i da ne zariže od nijednog sredstva, koji državi potrebuje.

Za to kad smo pošli u Zagreb i predložiti sakupljenim predstavnicim raznih stranaka poznati naš predlog:

„Sve stranke hrvatske izjavljuju se složne u državopravnoj borbi za ujedinjenje Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Istre, Bosne i Hercegovine, te slovenskih zemalja u jedno samostalno hrvatsko državno tijelo“

nismo ništa drugo učinili nego uznastojali da od svih naših stranaka učinimo državnu hrvatsku cjelinu prema vani, prema prijateljima narodnim, te da se već danas razvrstamo u bojni red kao narod, koji hoće da bude svoj i sam sobom vlada.

Da tim korakom nismo učinili ništa drugo nego što od nas zahjega program naše stranke, to je jasno, osim možda onima koji u svoje osobne svrhe hoće da upotrebe načela stranke prava, jer našim nastojanjem da se sve stranke izjave za hrvatsku državu, učinili smo samo ono, što su kroz stoljeća činili svi pravi otačbenici: htjeli smo da se već jednom cijeli narod zauzme za sebe. Naravno da kad smo spomenuli sve zemlje naše, nismo ni htjeli ni želiti izključiti predjel ili grad, koji i po postojećim zakonima imao bi pripadati našoj domovini.

Tim korakom našim podigli smo našu stranku na njezinu pravu podlogu: državotvornu, gdje ne smije biti izključena nijedna narodna stranka, osim jedino one, ako takovih ima, koja služi tudjinskim slugam. Sve druge stranke, bio njihov program socijalni ili kulturni, kakav mu drago, mogu sudjelovati u radu naše stranke, pače mogu i biti sastavni dio njezin.

Bez ovakovog shvaćanja državotvornog djelovanja stranke prava, ne može se ni govoriti o ostvarenju njezinog programa.

Nu o tom drugi put.

Kralj Eduard u Berlinu. *)

Na 9. o. m. stigao je engleški kralj Eduard sa kraljicom u Berlin, da odvrati njemačkom caru Vilimu lanjski posjet u Londonu. Ovom se događaju pripisuje velika politika znamenitost. Premda oba vladara spajaju uzke rodbinske sveze, premda bi se posjet kralja Eduarda mogao inače smatrati činom obične udvornosti, ipak je taj događaj pobudio u Europi osobitu senzaciju. Posjet je zbilja nešto izvanredno i obzirom na dobu godine i obzirom na okolnosti, među kojim je uzledilo.

Kad vladar, komodnih navika, usred čiče zime, kad bjesne oluje, a snieg prieti da zakriči gvodenute puteve, smatra nužnim, da nastupi dugoz putovanje, to nije stvar obična. Vidi se, da mu se puno žuri. Ljubav i prijateljstvo mogu se izkazati lasno drugim lagodnijim načinom; posjet se može odvrati i nešto kasnije: nepogodnost doba goditi se to bi sasvim opravdavalo. To dakle ne mogu biti razlozi, što su sklonili kralja Eduarda na putovanje.

I obzirom na političke prilike uobće, na napetost, što postoji između Engleške i Njemačke, i obzirom na okolnost, što izgleda da se prvo nije ništa pokušalo poduzeti, da se ta napetost ublaži, moralo bi se doći do zaključka, da su drugi daleko važniji razlozi dali povoda posjetu, učinivši ga upravu nužnim.

*) Stiglo kasno za zadnji broj. — Ured.

I govori se, da je svrha putovanja kralja Eduarda učvršćenje mira u Europi. Tko se ne sjeća svih dosadašnjih njegovih posjeta raznim vladarim? Ti su posjeti imali svrhom, da se poltički podpunno izoliranje Njemačke, koju je Engleška smatrala svojim jedinim pogibeljnim takmacem i neprijateljem. Sad, kad engleška sprema silno pojačanje svoje ratne mornarice, kad je uspješno suzbila opliv Njemačke na Tursku, dolazi da istoj Njemačkoj ponudi grančicu mira!

Nešto je drugo po sriedi osim ljubavi i želje za očuvanjem obćeg mira. Plan Engleške da osami i tim Njemačku učini bezazelenom nije uspio, ili bar nije uspio u onaj mjeri, kako je to Engleška očekivala. Njemačka je i sada toliko pogibeljna Engleškoj, ko i prije. Posebni sukob oružanom silom između njih, — bilo da pobjedi jedna ili druga strana, — značilo bi propast obiju; dočim bi se time silno ojačala u svakom pogledu pozicija slavenskog i romanskog elementa u Europi. Odnosaši između Engleške i Njemačke valjda su bili silno napeti, mnogo više nego li je javnost mogla doznati, tako da ni strašni sukob nije bio odviše daleko. Kad bi to bilo istina, posjet bi morao imati posledicom približenje Engleške Njemačkoj, zabaćenje naumljenog silnog pojačanja ratne mornarice obiju država, prestajanje napetosti i trvenja.

Ima i druga, Engleška pri vođenju svoje politike ne ima drugo pred očima nego svoj vlastiti materijalni interes. Dosad je sve pokušala, da potisne njemački upliv sa istoka, i da se tu nametne ona sa svojim uplivom u političkom i gospodarstvenom obziru. Prvu je svrhu postigla, ali joj druga usled potonjih događaja izmiče. Ruski predlog o zajmu, što bi Rusija udielila Bugarskoj uz sasviju povoljne uvjete, za da odšteti Tursku, tim, da bi se postojela tražbina Rusije prama Turskoj kompenzerala sa svotom, koju bi Bugarska imala Turskoj da izplati — taj predlog bio je prihvaćen ne pritenjen zadovoljstvom toliko od Turške koliko od Bugarske. Predlog je zbilja sasvim povoljan i za jednu i za drugu; znači uslugu, koja nije običajna između država, ma koliko bile prijateljski razpoložene jedna prama drugoj. Radi se o efektivnoj novčanjoj koristi, što će ju i Bugarska i Turska crpsti ostvarenjem operacije predložene svojevoljno od Rusije. Ova će s toga steći uvaženje i priznanje na Balkanu, što može da potisne upliv Engleške i Njemačke. Uvaži li se i narodnu srodnost balkanskih naroda sa ruskim, to će Rusija nedvojbeno kod balkanskih država postići veliki upliv. U tome, u premoći Rusije, Engleška uvidja opasnost, koja, obzirom na odnosaše u Indiji i Persiji, može biti daleko veća od one, koja joj prieti od strane Njemačke. Engleška je valjda došla do spoznaje, da kad se dvojica kavajaju, treći uživa. i da joj je svakako koristnije, da se sa Njemačkom sporazumi. Iskreno približenje Engleške Njemačkoj značilo bi svakako podpun preokret u međunarodnim političkim odnosašim, preokret, koji bi slavenstvu i romanskim narodim mogao biti od neizmjerne štete.

Obećanja - ludom radovanja.

Strmica, 14. veljače.

Iznosimo ovaj karakteristični događaj, neka i on, uz bezbroj drugih po Dalmaciji, bude zrcalom brige i prave pripomoći Vlade u eri razvikanih milijuna za svestrano uzkrisenje ove zapuštene zemlje.

Pod sami mrak dneva 8. novembra 1906. nagomilase se crne oblacine nad našim selom, pa malo za tim silni pljusak pade na zemlju. S brda i planina neizmjerne voda nahrupi kroz korito glasovitog pritoka Mračaja, nalazeći slabodna prolaza, kojega državni organi za uređenje bujica bijahu vodi pripravili, uklonivši priboje, koji su već prvno tu i tamo kroz prtok branili mahnuti poplavu vode.

Nadnaravnom snagom kipelja je strašna bujica vučući za sobom sve što je na putu nalazila, te uz razne žrtve nahrupila i u dvoirište, dućan, krčmu, konobe, staje i kućičte

mjestnog trgovca Dušana Širka. U tili čas voda je prorušila i provalila svukud, zanijela i pogušila raznu živad, stoku i krmad; izvruha bačve i razlila vino i rakiju; u dućanu uništila sav espaj, prevrnuha vreće i kašune, prekrla police i čak prevalila gvodenu blagajnu seoske zajmavnice, koja je tu bila. Strašan je zaista pogled bio na zatorno djelo strašne vode, koje je kroz par sekunda sve to nemilosrdno uništila. Pogibao je zapretila i obitelj istoga Širka, no hvata prisutnosti njegova duha, da je bio na vrijeme bar spasiti život sućinske vode dječice i noseće žene, koja, među ostalim budi rečeno, usljed straha tom prigodom pretrpljena, kasnije je smrtno bila oboljela.

Kroz malo časaka dakle, trgovac Širko, koji je krvavim žuljavica kroz drugi niz godina bio skrpio sebi i svojoj dječici komad krova nad glavom, ostade pući siromah na sred puta.

Sudbena je komisija procijenila štetu nepokretnina na K 6500, a druge pokretne stvari koje je voda odnela nadmašuju vrijednost od K 4500, tako da cijela šteta iznosi preko 11.000 K. Kapital zaista znatan, kojeg Širko više nikad ne povrati, a da i ne opisujuemo straha, žalosti, boli i nezgode, koje su i on i njegova obitelj pretrpili.

Obzirom na to što je Vlada suuzročila ovoj strašnoj nesreći i što je i onako dužna da priteže u pomoć postradalim (ta obećala je milijune na korist Dalmacije), Širko je upravio molbu Ministarstvu poljođjelstva, crtajući potanko uzroke ove nesreće i označujući istinito kakovu je štetu pretrpio, te pitajući ho li istu državu nadoknadi. Uzprkos razvikanim obećanjima za Dalmaciju, Ministarstvo mu je odbilo molbu, s razloga što država nije šteti krov. I ako Vlada nije kiše poslala (a i kako će kad nas krupom vazda lije), ali je kriva što je priboje po Mračaju proizvajivala, kriva što regulacija Mračaja svakako izvodi i nikada kraju ne privodi, kriva je što zapašta našu zemlju i naša imanja. Po Alpinskih selima ne zgadjaju se zaista ovakove nesreće, jer su njihove žarušine i potoci uzorno uređene, a da se takova nesreća i dogodi, Vlada bi onamošnjim postradalcima nadoknadi šteta. No za one je narode majka, a za nas maćeha!

Pred takovim činjenicama nije ostajalo Širku drugo, već da onaj Vladi, koja našoj zemlji svega obećaje, pokrene tražbu za pretrpljenu štetu, pa je prva razprava još na 8. decembra prošle godine bila održana pred pokrajinskim Sudom u Zadru. Ova parnica može za pravnike biti zanimava, ali za Vladu ni malo časna, jer i ovim još jednom posjedovačava koliko joj je stalo do Dalmacije i njenog stanovništva, a nas ući koliko moramo držati do nje i njezinih obećanja.

Dobro bi bilo, da i naši zastupnici u svoj raboš zabilježe ovaj Širkov slučaj.

Osvrt na viećanje centralnog ribarskog povjerenstva u Trstu.

Sve talijanski i njemački.

Lanjske smo se godine potužili, da nije pravo, što se viećanje a i zapisnici pri centralnom ribarskom povjerenstvu vode izključivo na talijanskom jeziku. Naš glas dođuše nije bio uvažen, te se talijanština, eto vuče i dalje. Izvještaj na koji se osvrćemo, vidimo iz „Piccola“, „La Rassegna Dalmata“ dakako, pečatana u talijanskom jeziku.

Valjda su naši ljudi, „veliki rođoljubi“ „neumorni trudbenici“ kod pomorske vlade i ribarskog povjerenstva toliko zaposleni, da su zaboravili i pisati hrvatski. Ovo nas ne čudi, jer ako su bili kadri moliti svoju svojtu i prijatelje, da im i naslov na pismima mora ju pisati, neta dulce lingua de si, lako je pojmiti, koliko je njima stalo do hrvatstva i hrvatskog jezika pri njihovom uređivanju.

Nu, ni ovo nije dosta. Ovi su ljudi takovi stravične, da nesmjiju ni proslaviti u svom uredu hrvatski, a Lorini je glavom u Salima u svojstvu ribarskog nadzornika pozdravio bivšeg predsjednika pom. vlade g. Eberna njemački i to u ime hrvatskog pučanstva obćine Salske.

Da je Lorini od g. Ebnera, čovjeka, koji je bio pravi činovnik, čovjeka koji je naučio dobro hrvatski jezik i njim rado govorio, bio prikriven, o tome nema ni govora. Evo, i ovo smo naveli, da rodoljublje, koji naše opravdane prigovore protiv postupka za ribarstvo drže osobnostima, uzmu na razmatranje. Ovo otkriva koliko je čvrst njegov položaj, a u isto doba njegovo rodoljublje i njegovu robsku ćud.

Obćina Salska međuto platila je ovaj pozdrav bogatom razsvjetom na pleća jadnog i siromašnog naroda.

Lorinov izvještaj.

Malo je čudnovato, ali ipak razumljivo, da Lorini izvještaj o radu centralne ribarske komisije donosi kao svoj „la sua relazione“.

Iz ovog izvještaja nemamo ništa važna da javimo našim čitaocima, jer smo to prorješali u prošlim brojevima našega lista, a glede nadzora putem parobroda za ribarstvo kazali smo što mislimo i što nam je na duši.

Mi želimo da se uvaži ono što smo rekli i pozivljemo narodne zastupnike, da ovu stvar uzmu ozbiljno u pretres, kao i posvemašnji rad ribarskog nadzornika Lorina, pošto nije pravo, da nam jedna ciela kasta, ili veći dio nje nepadne radi hira jedne osobe, jedne obitelji, ili jedne obćine.

U ovom izvještaju Lorini spominje i neku mrežu od njega izumljenu. Ob ovoj mi ne možemo za danas dati nikakova suda, jer je nismo vidjeli, ali držeci se riječi njegovih, da mi nemamo našeg ribara u ničem podučiti, a on nas može u svemu, što se tiče ribarskih sprava i alata, cilenjimo i stalni smo, da kao što su mnoge i mnoge lakrdije Lorinove ostale na vrbi svirala, da će i ova. Želimo, da ovo ne bude.

Nešto nam ipak upada u oko. Prvi, koji je donio viest o novom otkriću Lorina bio je „onorevole Salata“ glavni urednik „Piccola“ i član cent. ribarske komisije, koga je Lorini predložio iz straha i ljubavi, ako se ne varamo još lanjskog pramaljeva. Viest je prva bila, da mreža nije odgovorila, jer, da je bilo more uzburkano, i to u „Piccolu“. Od onog doba dosta je bilo vihara i tišine, a mreža nije se stavila u porabu, već kao kakvo igračka je služila, da vabi neke gospođe i aristokraciju.

Možda će nam se reći, da ovaj Lorinov izum u 20. vijeku, iza 10 godina znojenja, truda i napora nije za Dalmaciju, već za Istru. U ime Bogal! Ali onda je bila dužnost gosp. nadzornika, ako se nije bojao kritike naših domaćih ribara iz Visa, Komiže, Brača, Hvara itd. da ih bar pozove i da im posilien toliko putovanja i napora pokaze svoj: Eureka i reče: Evo ovo je sve što sam izumio, a što od vas nisam naučio. Nu svakako znajte, da je ova igračka stolja naše ribare u Dalmaciji, Istri i Primorju za moja putovanja po vodama Baltika, nje-mačkog mora, atlantskog i sredozemnog mora na tisuće i tisuće kruna.

Ribarske zruduge.

Kao što u svemu Lorini prečeruје, samo da iztakne svoj nikakov rad za dobro ribara i da uzvelika sama sebe, tako se vlada i u pogledu ribarskog zadrugarstva.

U ovom izvještaju navodi, da je g. 1907. bilo u Dalmaciji i Istri 59 ribarskih zadruga, a da ih je danas 74.

Ova cifra svakako je pretjerana, a to s razloga, što Lorini ubraja kao zadrugu i skup privatnih osoba, koje su se udružile časovito i to radi svoj privatnog interesa, a ne posvemašnje koristi ribara celog mjesta, tako da

pravi ribar ne može stupiti tu kao drug, već je sluga, rob. Ovakove zruduge nemaju oslona u zakonu, a ako se ne varamo biti će ih preko polovice ovakovih od onih 74, što ih Lorini imenuje, ali ne kaže ni gdje su, ni kud su, ni što su.

Mi smo već više puta iztakli, da naše ribarsko zadrugarstvo trebue svoje uredjenje, a da se ovo postigne mora se povjeriti u ruke vješte osobe, koja će svaku pregledati i na zakonsku bazu navesti, a u prvom redu urediti koliko je bolje moguće jedinstveno knjigovodstvo, jer, a neka nam gosp. Lorini, Salata i Paštrović oprostite, oni formulari, što su navedeni u njihovom priručniku, manjkavi su i nepodpuni. Ovo nije ni čudo, jer su se ljudi dali na posao, kojim se nikada nisu bavili i kojim ova stvar skroz nepoznata.

S ovog razloga mi se nadamo, da će imenovanje osobe, kojoj će biti povjeren rad oko uredjenja ribarskih zadruga uzsljediti što prvo, te da ćemo došaste godine moći zabilježiti koliko je zadruga za ribarstvo udesilo svoj rad na zakonskoj podlozi.

Do ovog roka ne bi se imale davati nikakove podpore ribarskim zadrugama, ili ne bar onima, koje ne podpadaju pod nadzor zadruguškog saveza u Splitu, kao što i onima, koje nisu bile po sudskom revizoru pregledane i njihovo poslovanje po istom nadjeno u redu. (Nastavit će se).

Političke viesti.

Carevinsko vieće. Česko-slovenski savez uzkoriti će razpust carevinskog vieća. Čim vlada bude uvjeren, da je dnevni red blokiran prešnim predložima, ne će pokušati, — što joj ni ti ne bi pošlo za rukom — da daje pomoć prešnim predloga na glasovanje državni proračun, već bi jednostavno razpustila carevinsko vieće. To bi se imalo da dogodi polovinom ožujka. Ako bi međutim u to vrijeme postala nužnom kakova odlučna akcija Austrije proti Srbije, carevinsko vieće ne bi bilo razpušteno, jer medju vladinim krugovima vlada mnjenje, da bi „ultimatum“ Srbije ponovno oživio parlamentarnu djelatnost.

Monarkija opominje Srbiju. „Reichspost“ javlja: Austro-Ugarska ponovno je omenula srbsku vladu radi njezinih ratnih priprema. Austro-Ugarska je na velevlasti upravila notu, u kojoj se veli, da će monarkija smatrati za casus belli, ako Srbija ne obustavi daljnje naoružavanje. — S druge strane javlja „Pester Lloyd“ da monarkiji nije ni na kraj pameti rat sa Srbijom, dok se sa Turskom ne nagodi.

Velezidajnički proces. Banski stol, pod predsjedanjem predsjednika dra. Vladimira Mažuranića obdržavao je sjednicu, na kojoj je razpravljeno o prigovorima protiv obućnice veleizajdnika. Prigovori su odbijeni, a obućnica je u cjelosti potvrđena, te se sada izraduje rješitba. Razprava protiv veleizajdnika započeti će 1. ožujka, a predsjedati će podpredsjednik sudbenog stola Tarabocchia.

Glasovi o zaposjednuću Srbije. U bečkim je diplomatskim krugovima pobudila veliku senzaciju jedna brzojavka iz Petrograda, koja se odnosi na enerđične ruske prosjede u Bogradu, da se ne bi poremetio mir i izazvala Austrija. Napomenuti krugovi shvaćaju ovu brzojavku tako, kao da Rusija više nije vojna podupiratelj srbske pretenzije i da se ona zaista zauzima za mir. Konstatiraju sa izraženim zadovoljstvom, da je povodom prestija sa strane vlasti u Srbiji ratobornost donjele jenjala. U diplomatskim se kru-

govima čak glasa, kako bi u slučaju daljnjeg naoružavanja Srbije velevlasti pristale na to, da Austrija u interesu mira i poredka zaposjedne Srbiju. Glasa se čak, da takovo posredovanje želi i sama srbska dinastija, koja da je u bojazni za svoju sigurnost.

Pogibao Evropskog rata sasma je izključena. Englezki ministar trgovine Churchill, izjavio je, da je pogibao evropskog rata sasma izključena. To mora se zahvaliti mironosom izključena. To mora se zahvaliti mironosom izključena. To mora se zahvaliti mironosom izključena.

Rat je neizbjeljiv. Gregorić, crnogorski diplomatski agent u Carigradu, dao je izjavu, u kojoj veli, da je rat s Austro-Ugarskom neizbjeljiv. U toj izjavi iziće se želja, da do rata dodje još prije, nego li se okupi međunarodna konferencija, te da se tako Srbija i Crna gora ne bude imale boriti sa drugim, osim sa Austro-Ugarskom.

Dogadjaji u turskom parlamentu. Prekjučer je u turskom parlamentu bilo vrlo burno. Zadnjih su dana viesti o uroti protiv sultana uzvitala silnu prašinu. Veliki vezir se oštro izrazio proti mladoturskoj stranci i rekao, da će nastati rekonstrukcija kabineta radi toga, jer se u nekim vojničkim i političkim krugovima snuju opasni planovi. Radi toga su Mladoturci, koji imaju 150 glasova u parlamentu, zaključili, da izraze kelikom veziru nepovjerenje. Pošto je za to veliki vezir znao, poručio je prekjučer parlamentu, da do sriede ne će u nj doći. Na to su zastupnici zaključili, da će sjednicu držati makar cilju noć i da se Camil paša mora pokazati. No Camil paša se nije htio pokazati, pa je kako u parlamentu, tako i u gradu nastalo veliko uzbuđenje. Poslie svega ovoga parlamentat zaključio sa 198 protiv 8 glasova, da se velikom veziru izrazi nepovjerenje. Ovo predsjednik parlamenta ima javiti sultanu i zahtjevati, da imenuje velikog vezira, koji će uživati povjerenje parlamenta. Upravo u casu, kad je parlament glasovao za ovu rezoluciju, prispije od velikog vezira pismo, u kojem javlja, da je pripravan demisionirati i da prepušta parlamentu odgovornost za daljnje dogadjaje. Sultan je odmah zatim svrgao Camil pašu, a imenovao mješte njega Hilmi pašu. Ovo je imenovanje primirilo duhove, te se smatra velikom pobjedom Mladoturaka.

Turski proračun. „Suraj Umet“ saznanje, da će se komori predložiti proračun. Deficit toga proračuna iznosi tri i pol milijuna funti. Dva milijuna će pokriti novi monopol na petroleum i povišenje carine, a za ostatak deficita morati će se uštedjeti, pa da se pokrije. Izdatci vanjskog i unutrašnjeg turskog ministarstva dvostruko su veći od onih u Francezkoj.

Pokrajinske viesti.

† **Miho Anđelović, učitelj.** Ožalošćena obitelj i učiteljski zbor peterorazredne muške pučke škole u Velom Varošu, javljaju nam tužnu viest, da je u subotu poslie podne dne 13. t. mj. iza kratke, ali krute bolesti u 48. god. života preminuo otac obitelji, odnosno njihov drug gosp. Miho Angelinović, pučki učitelj. Sprovod neprežaljnenog pokojnika bio je u ponedjeljak, u tri sata poslie podne. Žalosti obitelji pokojnika i učiteljskog zbora pridružujemo i mi našu, nad preranom smrću ovog još krepkog i radišnjog našeg sumišljenika. Bilá mu lahka ova tužna gruda zemlje, koju je i on vruće ljubio!

Osječka operna družina u Dubrovniku. Osječko društvo: opera i opereta, stupilo je bilo u pregovore sa upravom i vlasnicima dubrovačkog teatra, namjerom da tamo dadu 30—40 predstava. Kako je društvo za svoje djelovanje izloženo velikim troškovima, to ne bi bilo moguće, da radi bez priligne pripomoći. Vlasnici loža Bondinog pozorišta imali su sastanak, na kome su odlučili, da pomognu društvu sa 10.000 K.

Iz hrvatskih zemalja.

Ugledna obitelj Olivieri iz Senja javlja nam, da im im je premila majka, odnosno baba, prababa itd. Marija uvoje Olivieri rođj. Babić u 81. godini dobio svoje, dne 10. veljače prije podne nakon kratke bolesti blago u Gospodinu usnula. Tielo neprežaljlene pokojnice sahranilo se u petak dne 12. o. mj., a zadušnice služilo se dne 13. o. mj. u stolnoj crkvi u Senju. Uglednoj obitelji naše saućešće, a pokojnici lahka zemlja!

Nadvojvoda Henrik Ferdinand u Zagrebu. Kako javljaju koncem ovog mjeseca ili najkasnije 1. ožujka 1909. stići će u Zagreb na stalni boravak nadvojvoda Henrik Ferdinand Salvator.

Saziv dalmatinskog sabora. Zatvore-njem carevinskog vieća, neki su zastupnici mislili, da bi sada bilo najzgodnije, da se novi sabor u prvom redu konstituira, a u drugom da mu se dade nakon dvie godine prigoda da se izjavi o vladinju akciji u Dalmaciji, kao i samoj aneksiji Bosng i Hercegovine. Kako „Hrvatska Korespondencija“ saznanje, barem prama sadašnjem raspoloženju centralne vlade, ne će se dalmatinski sabor sazavati sve dok se pitanje aneksije ne rješii u zastupničkoj kući.

Društvo sv. Jeronima i Hrvatsko društvo za pučku prosvjetu za proslavu Gajeve stogodišnjice. Na skupštini književnoga društva sv. Jeronima u Zagrebu usvojen je sa odobrenjem predlog d.ra Stjepana Ornera, da društvo sv. Jeronima i Hrvatsko društvo za pučku prosvjetu zajednički prirede što dostojniju proslavu stogodišnjice Ljudevita Gaja, te da oba društva zajednički rade za prosvjetu puka. — Vrlo liepo!

Postepeni napredak Hrvata u Istri. Doskora bi se imao sastati istarski sabor. Radi toga se mora prema tamnijim zakonima imenovat predsjednik i podpredsjednik. Predsjedničko mjesto zapasti će talijanaše, pa i za nj predestiniran dr. Rizzi. Podpredsjedničko mjesto vojni su talijanaši ustupili slovensko-hrvatskoj manjini. Do sada još se nije odlučila, koga će ta manjina izabrali. No značajno je na svemu to, da su talijanaši izjavili, da će se podpredsjednik sabora slobodno služiti sa predsjedničke tribine i hrvatskim ili slovenskim jezikom. Ovaj korak talijanaša bio bi u neku ruku priznanje, da ipak i hrvatsko-slovenskomu jeziku imade mjesta u saboru i da su oni tek patvorena većina, a ne pravi izražaj volje uarodne.

Iz grada i okolice.

Lična viest. Od jučer boravi u našem gradu pokrajinski školski nadzornik g. Antun vit. Ströll. Njegov dolazak u Šibenik u svezi je s odobrenim ustanovljenjem srednje škole i s pretvorbom postojeće muške gradjanske škole u gradjansku žensku školu. Osobito nam je milo, što je misao ove pretvorbe od nas zagovarano, naišla na uvaženje kod starije školske vlasti. Doznajemo, da će se ženskoj gra-

V. Korolenko:

Čudakinja.

Prevodi F. T. 7.

(Konac).

Ona šuteć gledala, ali on pridje k meni, stisne mi ruku i upita da li idemo napried.

„Na povratku pohodite nas, molim vas“, doda.

Ona ga pogleda, nasmjehne se svojim zagonetnim posmjehom i reče mu:

„Ja te ne shvaćam.“

„Doći će vrijeme, kad ćeš me shvatiti, odgovori on, jer si ti inače dobra.“

Na povratku pozva me oružnički šef i reče:

„Vi ćete ostati ovdje do nove naredbe. Ovaj sam čas primio brzojavku, da vas zastavim ovdje, da čekate neke spise, što su vam poslani s nauticima.“

Ostadosmo.

Jednog dana odem opet da pitam domaćicu, što je od onih Udjoh. Na moje pitanje odgovori mi:

„Zlo, ona slabo; samo da ne umre ovako! ja se tresem pred odgovornošću, što bi na me

svallii; ona ne će popati! U taj čas prognanik izadje iz kuće. Kad me ugleda, pozdravi me govoreć:

„Vi ste na povratku? Ulazite molim vas.“

„Uđem polako, a on me prolat. Netom me ona opazi, izvije se:

„On je opet došao, a ti si ga zvao!“

„Ne, odgovori on, ja ga nisam zvao, on je sam zaželio, da te vidi.“

Pun ogorčenja rečem joj:

„Zašto me tako mrzite, kao da sam ja vaš neprijatelj?“

„Neprijatelj! odgovori ona, zar „ne“ znate? Neprijatelj!“

Njezin glas, postavši slab i sladak, njeni obrazi živo zarumeneli činjah je liepu, ljepšom no što bijaše. Ne mogoh, a da joj se ne divim. Vidjeh, e su joj dana izbrojeni.

„Da umre, a da mi ne oprostii pomislih.“

„Opošite! oh! zar mi ne ćete, rečem joj, oprostiti, ako sam vam što na zao učinio.“ Opet se uzruja, tresla se od jada:

„Oprostii? Nikad! nikada proštenja za vas. Nikada! razumijete li?“

Pripovjedač umukne i počne misliti, kao da sakuplja uspomene. Pak opet pod glas nastavi:

Vi ste naobražen čovjek, vi razumijete njihov jezik, ponoviti ću vam rieči, što su mi još i sada u pameti. One su se utisnule do vieka u moj pameti; one svedj živo zvuche u mojim ušima, ali im smisla ne hvatam. On joj reče:

„Oprostii li ne oprostii, ali barem spoznaj u njemu čovjeka.“

Oni gledahu bez mržnje, bez jeda, a uz njihove rieči bijahu skoro posvok.

„Ti si fanatičan“ reče joj on.

„A ti, odgovori ona, ti si hladan.“

Tek ona izgovori te rieči, on naglo ustane:

„Ja hladan, ponovi, ti dobro znaš, da to nije istina.“

„Možda, reče ona smiešec se. A što ti kažeš o meni, to je dakle istina?“

„Da, odgovori on, to je istina.“ Zamisli se i pruži mu ruku, koju on stisne. Pa će ona kručajući ga pogledom:

„Da, možda ti imaš pravo.“

Kroz cielo to vrijeme ja sam ih samo za-panjen gledao; neka tajna bol izpunjala mi dušu, tripio sam mnogo. Napokon se okrene k meni i gledajuć me bez srdjbe, pruži mi svoju malu ruku:

„Kad hoćete, da vam čisto kažem, reći ću vam, da vam nigda oprostii ne ću; za-

pamtite dobro, nigda! Mi jesmo, mi ćemo ostati neprijatelji. Ako vam pružam ruku, to činim u nadi, da ćete ostaviti taj zanat da ćete postat, čovjek“, pa će prognaniku: „Jako sam umorna.“

Na te rieči odalečim se.

Ona umrije malo za tim. Ne znam gdje i kako bi pokopana; ali sutradan sretnem svjedoka njezinih muka, mladoga prognanika. Vidjeh odmah po njemu, e je mnogo pretrpio, To bijaše čovjek visoka stasa, držanja dostojanstvena i otvorena. Drugda on bijaše dobar, njegov pogled nekako te milovao; sada me pogleda crvenim tužnim očima. Pruži mi ruku, ali odmah se okrene odbijajući moju.

„Ne mogu te sada gledati, reče: odlazi, brate moj; za ljubav božju hajde. Kasnije dodji, ako hoćeš, dodji da me pohodiš.“

Spusti glavu i udalji se brzim korakom. Dodjoh kući, srce mi bilo žalostno; grizla me, izjedala me ta žalost. Za dva dana nisam mogao ni da jedem, ni da spavam. Treći dan pozove me redarstveni povjerenik i reče:

„Možete otići, spisi su stigli, ali kasno! To bijaše naredba, da je dalje odpravite, ali se je Bog smilovao na nju: ona umrie.“

dijanskoj školi pridodati i četvrti godišnji tečaj za svakovršni ženski ručni rad.

Veliki ples „Hrvatskog Sokola“, kako se predviđalo, uspio je sjajno. Nijedan društveni ni javni ples u Šibeniku nije uspio ni biti za stalno, što je ples sokolski. Svi pozvani učestnici izrazili se o plesu na ovaj način. Opisat ga potanje nije ovdje moguće, jer nam ne dostaje prostora. Ako rećemo, da ovogodišnji ples nije u ničim zaostao za prošlogodišnjim što se tiče odaziva, ljepote toaleta, uzornog reda i sklada koliko preko igranja, toliko preko večere, onda smo već označili obseg i vrijednost uspjeha. Taj uspjeh pako najbolje se očituje u financijskoj koristi, koju je ples donio našem Sokolu. Od milodara utjevalo se K 1465.-, od ulaznice K 644, a od razprodanih srećaka K 800 ukupno K 2909.-. Ove brojke najljepše govore. Čestitamo obiljubljenom našem Hrvatskom Sokolu!

Ples „Hrvatske Čitaonice“ obdržuje se u subotu večer u društvenim prostorijama. Članovi i pozvanici primaju posebni poziv, na kojemu se vjeda, da će u utork, zadnji dan poklada, biti zajednički društveni ples Hrvat. Sokola i Hrv. Čitaonice.

† **Miho Angeljinović**, iz Splita stiže nam pust glas, da je tamo u 48. god. života iza kratke, ali krute bolesti (kijenući srca) preminuo i ovaj vrijedni pučki učitelj, ostavivši za sobom mnogobrojnu obitelj. Učiteljski zbor peterozgradne muž. pučk. škole u Velom Varošu izdao je osmrtnicu, isto tako i porodica. Prekjučer bio mu je lijep sprovod. — Miho Angeljinović poznat je i u Šibeniku, jer je ovdje njemu doba učiteljsvo na građanskoj školi. Oduševljen za hrvatstvo, nalazio se i u Šibeniku u redovima pravaškim, te je u ono doba raznih prognošta očutio i on posljedice biesa protivnika stranke prava. — Dobrom pokojniku bila laka hrvatska zemlja, a obitelji naše najskrenje saučestice!

Radi obilja gradiva i ovog puta morali smo dosta toga da izostavimo. Dopiesnici koji ne vide u današnjem broju objelodanjene poslate sastavke, nek se ustrpe. Doći će sve redom.

Kinematograf. Još danas program od ponedjeljka. Sutra novi vrlo zanimivi program, na koji se vraća pozornost obćinstva. Uprava poduzeća obavješuje nas, da veće ili manje, ali uvijek lagano titranje slika ne ovisi o brzini, kojom stroj tjera, već o istim vrpicama, koja budu iz različitih tvornica ne prilagoduju se podpunu stroju Pathé. Kad se vrpce jedne tvornice nadju i u stroju iste tvornice, tada su slike najjasnije i najmanje trepeću. — Predstave u mjestnom kinematografu traju uvijek od 30 do 35 časa.

Čitaonica i Sokol u Betini na glavnoj godišnjoj sjednici izabrali su novu upravu za čitaonicu, u osobam gg. D. Č. Pelajić predstj., Ive Šandrić podpr., Josip Pavičić tajnik, Jakov Uroda blagajnik. Uprava Sokola je jednoglasno potvrdila: Miroslav Filipi star., Roko Filipi podst., Dinko Filipi tajnik, Mate Bilić vodja, Miroslav Jakovčev prednjak. Obranički sud jednoglasno potvrdjen ponovno: Pelajić predstj., a sudci: Pavičić, Ive Filipi, Ante Filipi, Mate Sladić, knjižničar Frane Juroš, poslužnici: Marko Kapov za čitaonicu a Bare Tomas za Sokol. Družstvo broji ukupno 104 člana. Poslije podne gospodjica Marija Pelajić sestra našeg župnika predala je svečano dogotovljenu sokolsku zastavu, te je ovako osiovala sokolake: „Gospodo sokolovi, sinici slavnog junakać rođa, danas vam svečano predajem u amanet svetinju vašu. Um, srce i ruke, hrvatske kćeri su ovo napra-

Moja povjest nije svršila. Na putu obustavimo se na jednoj postaji. Tu nadjosmo samovar na jednoj trepi, punoj svakog jela, jedna starića sjedjaše i nudjaše čaj gospodarici. To bijaše mala starića, elegantna, vesela i otvorena. Kad mi udjosmo, ona upravu pripovjedaše gazdарици svoje poste: „Sakupila sam svoje stvari i prodala kuću, što bijah baštinita, pa eto odoh da stignem svoju golubicu. Bit će zadovoljna! Ona će početi da se ljuti, da psuje, ja to dobro znam, ali će se ipak oveseliti. Zabranila mi je, da je slijedim, naredjuju mi, da je pustim sudbini. Ali niesam mogla srca da odolim“. Na te riječi ukočim se na mjestu, sav mi život protone. Odem u kuhinju: „Koja je to starića?“ upitam služkinju. „To je mati gospodjice, koju ste vi onomadne odpratili“, odgovori ona. Očutih, e me noge izdavaju. Videć me gdje strašno bliedim, upita me služkinja: „Što ti je?“

„Govori polaganije, odgovorim joj, gospodjica je umrla.“

Na te riječi, ta služkinja, ta izgubljena djevojkica, koja se davaše na volju svima putnicima, udari u plač, lupaaše se u prsa i izletila na vrata. I ja izidjoh, ali vzdaha veselo staričin

vile; a vi još sa većim zanosom budite spravi mrieti i sve pregoriti za ovu zastavu i ono što ista predstavlja; a to je slobodu i ujedinjenje mile naše domovine Hrvatske. Zdravo! Na što je starosta g. Filipi gdje vezliji zahvalio i na uspomenu poklonio dva krasna zlatna predmeta. Radja se je svakomu dopala, jer je sokol u naravnoj veličini i boji.

Iz Unešića. Naše selo sa preko 420 duša još odavna vapije školu, ali je do danas ne dobismo. Knama je prispio kao novi župnik O. Šiman Perković, pravi pučki prijatelj, pa smo tvrdo uvjereni da ćemo pomoću njegovom viditi što prvo otvorenu školu u našem selu. Seljani.

Iz Zlopolja kod Muća javljaju nam, da je, nakon 5 godina revnog župnikovanja, od njih se odlielo vriedan i zauzetan župnik fra. Ivan Zandić, koji je pošao na novo mjesto dekana u Metkovićim. Na polasku ga odpratila kita bućnijih župljana, koja na među župe suzom na oku upravi mušjovj harni i srdaćni „zbogom“ i željom da mu Bog naplati svaki trud.

Iz Knina. Ovih dana ostavio nas je naš mnogogodišnji župnik P. O. Andrija Dizdar, preselivši se u Split, a ostavljajuć među nama najugodniju uspomenu. Uzoran, lih i blag brinuo se za spas i sreću župljana svojih, izbjegavajući sve one razmirice i osobne zadjevice, koje su mjestom zavladale. U našoj crkvi ostavio je i vidljivih uspomena: dva krasna crkovna barjaka i liepe sviećnjake, a u zavjetnoj crkvi sv. Ane u Kosovu nov oltar, što se sve ima da zahvali mudroj njegovoj upravi i steđljivom nastojanju naših crkvinara. Ovim putem još jednom zahvaljujemo našem nezaboravnom fra Andriji na njegovu požrtvovnom radu, želeći mu sreću i od Boga svaki blagoslov.

— Župljani.

Jz zapisakā nekog ćudaka.

Davno vam se niesam javio. Smeo me „Risorgimento“ i Italo Boxich. Nedavno me neki Evropljanin pitao, da li je Boxich Englez. — Zašto? — začudih se ja. Box je engleska rieć. Imade raznih znaćenja. Imadeju ostalih znaći i boksati se, boksirati se, znaći i sanduk, znaći i zatvoriti u kutiju. Daklen birajmo: Italo Boksira se sa zdravim razumom, pa bi najbolje bilo, da spravi u sanduk kao starežinu svoje prievile ideje ili da pospe buhaćem „Risorgimento“, pa da ga zatvori u kutiju. *Yes sir you can box your „Risorgimento“!* Bugatto e. k. „Risorto“ žali za liepim talijankim (on baš veli „uamlati“) imenima Spalato, Sebenico, Zara itd. Zašto ne žali i za liepim imenima Obbrovazzo, Chnin, Chistagne, Vergoraz, Bencovaz bolje bi bilo Bencovazzo moglo bi ćovjek nać zgodniju rimu *Testa de — svirac!* Vidite, ljudi božji, ja sam ćudak ja ne mijenjam imena naših gradova. Kad talijan piše iz Rima i francezki on (ako je pametan i ćudak poput mene napisati će stalno *Roma*. Ja pišem, kad pišem i talijanski Šibenik, Ouz, Dubrovnik. Molim liepo neko me stiede i ostali smrtinici. Upravu u ovaj tren došo je k meni jedan plavi German te mi nosi dokaze, da je Boxich German. *Der Gröndliche Deutsch* tumaći mi i veli: ako je box engleska rieć *Ich* je njemaćka i znaći ja (osobno zalme). Also Herr Italo napišite Vašu devicu (imadeno, našu rieć *gesto*, da se opet ne izgubite u duhovitosti kao kod rieći *mozzo*) znajte da primorski Hrvat veli „mal“). *Ich box für Dalmatiens Latelnheit umsonst!*

Oxexich ili Őezići.

Fava e bobā tutto una roba.

Hrvatska tiskara (Dr. Krestek i dr.)

Vlastnik, izdatelj i odgovorni uređnik Josip Drezga.

glas zvućaše u mojim ušima kao mrtvaćko zvono. Bojah se: ta me starića ustrašila. Ne mogoh se dalje suzdržati, poljehogh kud me noge odnesu; dugo lutah putem kć osudjena duša. Napokon, kad me Ivanov stigne, uspeh se u kola.

Eto moje povjesti. Redarstveni povjerenik bijaše me tužio vlastima, što sam pohodio prognanike, a pukovnik T.... opet, da sam se zauzimao za kažnjenicu, kad smo prolazili mimo grad, pa ove dvie tužbe zajedno učiniaše, da ne postah onda podćasnikom. „Krasna li podćasnika, u istinu, reće mi moj šef, ti nijesi no jedna ženica! Tvoje je mjesto u zatvoru, živino!“ Ali to me ni malo ne uznemiri; onda mi bilo sve pravo, niti sam žalio, što me ne bijahu imenovali. Uviek vidjah pred sobom gospodjicu gdje se trese u svojoj bjednosci; da i ovog istog ćasa, ona je tu preda mnom. Koj me tajnstvena moć obsjeda? Tko će mi to ikada reći? Vi ne spavate, gospodine?

I ja niesam spavao. Mrak te izbe, izgubljene u šumi, dušio me, a prigušeni jecaji olupje slikaĸu preda mnom sliku umiruće djevojkice,

Javna zahvala.

Ganuti pri neizbrojnim izkazima saućešća u velikoj našoj tuzi, radi gubitka našeg premiloga

Frane Drezge

u 31. godini života, iz dubine harnog srca zahvaljujemo svima, koji nas bilo na koji naćin tješli.

Hvala gg. Skelinu, naćelniku, i Mudronji, iskrenim prijateljim pokojnika, koji su ga u bolesti tješli i sve učinili da sprovod što liepši bude i do groba ga dopratili.

Hvala poštovanom Ocu Fra Anti Bioniću, koji je milog pokojnika u bolesti tješo i okripio Svetotajstvim.

Hvala gg. Dr. Marućiu i Dr. Ivetiću, koji su se svim znanjem i scem brinuli tijekom bolesti, da nam milog pokojnika spase.

Hvala Radničkom društvu, gradjanstvu, svim prijateljima koji su dupliranj, viencim ili na bilo koji naćin uzveličali sprovod. Osobita pak hvala miljeniku pokojnika Sokolu: br. odaslanstvu šibenskog Sokola, pak drniškom Sokolu, koji su milog ćetovodu do groba dopratili.

Kao što će nama biti trajna i mila uspomena dragog pokojnika tako će biti trajna naša harnost prema svima vama, dobri prijatelji!

Drniš, 16. veljaće 1909.

Milka rodjena Čavčić:

Petar, Ivan, Jerolim, Milan,

Mate, Josip, Pavao:

Marko, ućitelj Petar, Marija:

Nikola Šimunović:

supruga.

braća.

rodjaci.

zet.

Na prodaju konj i dvokolica

u mjestu. — Potanje obaviesti kod uređništva.

Restauracija „Sidru“

prvog reda

ŠIBENIK, ulica sv. Ivana ŠIBENIK.

Ćast mi je obznaniiti ćienjeno obćinstvo, da se u mojem lokalu toće izabrana vina, kao: dalmatinsko, istrijansko, biel, desert, refosco i t. d., te dobro poznato pivo Sarajevsko. — — — Kuhinja je domaća prve vrsti, koja je obskrbljena u svako doba toplim i mrzlim jelom. — — — Ćiene sasvim umjerene. — — — Preporućuje se veletjovanjem

Strika Antun.

9—52

Restauracija „Sidru“

prvog reda

ŠIBENIK, ulica sv. Ivana ŠIBENIK.

Novi Brijaćki Salon

Glavna ulica - ŠIBENIK - Glavna ulica

Uredjen najmodernije — providjen najhigijenijim, najsvršenijim spravam

Bogat izborom najfinijih parfima i inih kosmetika 4—16

Osoblje najvdornije — Posluga uredna

Ćistoća uzorna

Preporuća se p. u. obćinstvu.

Steckenpferd-Bay-Rum

najbolja voća za glavu osobito proti pruhatu i opadanju kose.

Dobiva se svugdje.

1—10

Imam u zalogi na prodaju navrnutih ameriķanskih loza prve vrsti.

Plavina na Riparia×Rupestris br. 3309.

Plavina na Rupestris Monticola.

Trbljan na Rupestris Monticola.

Puljezanac (debit ili ćarapar) na Rupestris Monticola.

Ciena za 1000 komada na podlogi Riparia×Rupestris br. 3309 je K 200 i na Rupestris Monticola K 180.

Krsto Pećenko, Komen (Goriško).

2—5

Najveći izum.

Samo K 5.10

stoji sada pronađena „Nikel-Remontoir“ žepna ura sa znakom

„Sistem-Roskop Patent“, koja ideje 36 sati sa ka-

zalom za ćasove. — Na minut dobro idaća. —

Jamćenje za tri godine. (jedan elegantni lanac i 5 drugih ukrasnih stvari dobiva kupac sata badava.)

Jedna fina, vrlo liepo izradjen srebrna ura sa srebrnim lancem samo K 11.10.

U slućaju nezadovoljstva vraća se novac natrag. Naruće šalju se pouzećem ili novac unapried.

M. J. Holzer's Wwe. Marie Holzer

tvorničko skladište ura, zlata, srebra, kao i glazbene instrumente.

Krakov, St. Getridgasse 29, Hochpartiere.

Bogato ilustrovani clemici šalju se badava i franco.

Traže se putnici. 4—20

Sokolski znakovi

dobivaju se u HRVATSKOJ BRIJAĆNICI

Gustava Červara u Zadru.

Tko pošalje 2 krunu u poštarskim markama ili doznacnikom dobiet će franco po jedan komad od sedam raznih vrsti.

2—3

Prima se

Jan naućnik

Iz bolje kuće za knjigotiskarski obrt u „Hrvatskoj Tiskari“ u Šibeniku.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA - PODRUŽNICA - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

DIONIČKA GIVANICA K 1,000.000

Pričuvna zaklada K 100.000
Centralna Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbljuje zajmove uz amortizaciju kotarima, občinama i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razeternice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srečaka i vrijednostuih papira bezplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje i t. d. uz najkulantnije uvjete.

7-52

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.
UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislavićeva ulica br. 2.
PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijek, Sarajevo, Spljet i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom občine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život:

- a) osiguranja glavnicu za slučaj doživljaja i smrti;
- b) osiguranje miraza;
- c) osiguranja životnih renta.

2. Osiguranja mirovina, nemoćnina, udovnina i odgojnina sa i bez liečničke pregledbe.

3. Pučka osiguranja na male glavnicu bez liečničke pregledbe.

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zadruga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, siena i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi: . . . . . K 1,410.816.28
Od toga jamčevne zaklade: . . . . . K 1,000.000.00
Godišnji prihod premije s pristojbama preko: . . . . . K 820.000.00
Izplaćene odštete: . . . . . K 2,619.582.36

Za Palmaciju pobliže obavijesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatia“ u Spljetu. Poslovnica u Spljetu, ulica Du Sud br. 356.

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE. 10-52

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

Hrvati i Hrvatice!

sjećajte se uvijek

DRUŽBE

Sv.

Cirila i Metoda

za Jstru

Kotel Dinara

Šibenik kod mjestnog kazališta

Sv.

obskrbljen je izvrstnom kuhinjom - udobnim i zdravim sobama i svim - ostalim mogućim komforima. - - - - - CIENE VRLO UMJERENE. - - - - -

Preporučuje se Jvanica ud. Podig.

34-52

Hrvatska Tiskara

ŠIBENIK.

Izradjuje svakovrstne radnje, kao: Knjige i brošure, sve vrsti tiskanica za občinske, župne i druge urede, seoske blagajne, odvjetnike, trgovce itd., te moderne posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive na zabavu, plesne redove, osmrtnice itd.

Ima svoju izvrstno uređenu

KNJIGOVEŽNICU

obskrbljenu sa strojem za pozlaćivanje i sa najnovijim slovima, te izvršuje sve knjigoveške radnje sa tiskom u bojama, posrebljenim i pozlaćenim, a prima naručbe za izradbu raznih galanterijskih predmeta, kutija itd. itd.

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5.

Vlastita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove eskomptuje mjenice, daje predjmove na vrijednostne papire, kao i na robu ležeću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devizne, inozemni zlatni i srebrni novac, te

banknote i unovčuje kupovne i izždriebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavniya tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumnte) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsavjestnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarni zavoda uz najviše uvjete. 10-52

Banca Commerciale Triestina

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove:

sa odkazom od 5 dana uz 2 1/4 %
" " " 15 " " 3 %
" " " 30 " " 4 1/4 %

Uložke u zlatnim Napoleonima III u engl. funtim.

(šterlinam) uz uložničke Listove:

sa odkazom od 15 dana uz 2 1/2 %
" " " 30 " " 2 1/2 %
" " " 3 mjes. " 3 %

NB. Za uložne listove sada u toku, nov kamatnik ulazi u kriepost 15.og Novembra i 10.og Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznaičnice na donosioca sa škadencom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1 1/2 %.

Banko-žiro i Tekući račun. Valuta od dana uložnja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestnih računa, mjenica glasećih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domicile svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od 3 1/4 %

Otvora tekuće račune u raznim vrijednotama. Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mjesta inostranstva, odrezaka i izždriebanih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznačnice na Beč, Aussig, Bielit, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovicu, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), palit, Peplitz, Troppau, Warnsdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje Kredite listove na sva mjesta Monarhije i inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predjme na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladišta Kontirinja (Contirungs-Lager).

Preuzimlje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj ma drugo pogibešji provale i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

Osjeuraje vrijednote proti gubitim žriebanja

10-52 Banca Commerciale Triestina.

SVOJ K SVOME!

SVOJ K SVOME!

ŽUPNICI CRKOVINARSTVA BRATOVŠTINE

KOJI ŽELE

prave svieće
od pčelnog voska

NEKA NARUČE NA

„JEDINU HRVATSKU TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA“

NA PARU

VLADIMIRA KULIĆA, Šibenik (Dal.)

Ponude i cenići šalju se badava i franko.

7-52